

גליונות לעיון בפרשת השבוע
ערוכים בידי נחמה ליבוביץ הסנה הסמונה עשרה

הצוה (תשי"ט)

כ"ט

א. טאלה כללית

קאסוטו בפרוטו לסמחה ע' 270:

החלק האחרון של הפסקה (ל"ח-ט"ו) מאמצע פסוק מ"ב ואילך פונה לאחור ובא כאלו לסכם ולסיים את העניין העיקרי של המסכן, בהדגשת מטמעותו וכוונתו בחיי עם ישראל.

1. הוכח את צדקת דבריו, טאין פסוקים אלה אלא סיום.
 2. הסוה לפסוק מ"ה את במדבר ה' ג'.
- מה הסבה טכא פסוק דומה לפסוקנו גם במקום שהוא דוקא?

ב. טאלה כללית

אברבנאל לפ' ל"ח: הטעם הכתוב שלא יאמר אדם, הנה אלוקיניו זה הכריע טבענו לחטא, ולכן צוה במעשה המזבח וקדשו - כאלו טוב לפניו טנחטא ונסוב, ואין הדבר כן, כי הנה הקבה"ו לא צוה בקרבנות אלא אחר מעשה העגל, כטראה את העם כי ברע הוא ומוכן לחטוא, אז נתן לפניו התרופה לרפא מחלתם בעת הצרך בקרבנות; ומפני זה אח"כ אחרי טצוה כאן במעשה המזבח ובחירת הכהנים המקריבים עליו ובקדושת המזבח ומסויחתו, אמר "וזה אסר תעשה על המזבח כבשים בני טנה טנים..." להגיד שהתכלית הנכסף במעשה המזבח ועבודת הכהנים אינו לכפרת העוונה - כי מוטב שלא יחטא אדם ולא יקריב קרבן לכפר עליו - אבל היה תכלית המזבח להקריב בו תמידין בבקר ובערב שהם לא לכפר עונות, כי אם תודה לאלוהי יתברך על כל הטובה שהטיב לעמו...

- 1) מהי התמיהה הכללית הגדולה בפרשתנו (פרשת קרבן התמיד כאן) שרצה אברבנאל לתרץ בדבריו אלה?
- 2) התוכל להביא טעם מדברי הנביאים לדעתו של אברבנאל, "טלא צוה הקבה"ו בקרבנות אלא אחר מעשה העגל..."
- 3א) מהו הרמז בלסוף הכתוב לכל דברי אברבנאל אלה?
- 4א) מה הביא אותו (וכבר כמה מדרשים ומפרטים לפניו) לחשוב שנצטוו על המסכן ועל הקרבנות רק לאחר מעשה העגל, והלא בתורה קדמו למעשה העגל?

וע' טאלה זו גליון תרומה טס"ה א.

5א) הסבר טאין קרבן פסח שעליו נצטוו ישראל במצרים סוחר דבריו כאן. העזר בחטובתך בדברי הרמב"ן טמוה י"ב ג' ד"ה איט טה לבית אבות.

ל"ח וזה אסר תעשה על המזבח כבשים בני טנה טנים

תנחומא

פנחס (במדבר כ"ח ב') צו את בני ישראל... את קרבני לחמי זה טאמר הכתוב (איוב ל"ז); "טדי לא מצאנוהו טגיא כח" וכתוב (איוב ל"ו): "הן אל יטגיב בכוחו" - כיצד יחקיימו טני הכתובים האלו? אלא כשהוא נותן לישראל, נותן להם לפי כוחו, וכשהוא מבקט מהם, אין מבקט אלא לפי כחי.

ראה מה כתיב: (טמ' כ"ו) "את המטכן תעשה עטר יריעות", לכך כתיב: "טדי לא מצאנוהו טגיא כח". וכשהוא נותן להם - לפי כחה: עתיד הקבה"ו לעשות לכל צדיק וצדיק חופה מענני כבוד, טנ" (יסעיה ד') "וברא ה' על כל מכוון הר ציון ועל מקראה ענן יומט ועטן ונגה אט להבה לילה, כי על כל כבוד חופה".

כטיבקט מהם, לא יבקט אלא לפי כחה, טנ" (טמ' כ"ח כ') "ואתה הצוה את בני ישראל ויקחו אליך טמן זית זך כחית למאור" וכשהאיר להם-כחי כחו, טנאמר (טמ' י"ג כ"א) "וה" הולך לפניו יומט בעמוד ענן לנחותם הדרך ולילה בעמוד אט להאיר להם ללכת יומט ולילה לעתיד לבוא (יסעיה ט' א') "קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרה, כי הנה החוסך יכסה ארץ, וערפל - לאומים, ועליך יזרח ה' וכבודו עליך יראה". וכתיב (יסעיה ל') "והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה טבעתים - כאור טבעת הימים, ביום חבוט ה' את טכר עמו". הוי - "הן אל יטגיב בכחו".

(תצוה תשי"ט)

כשיבקש מהם, לא יבקש אלא לפי כחם שנ' (שמנה כ"ג י"ט): "ראשיה בכורי אדמתך תביא בית ה' אלוהיך", וכסנותן להם - לפי כחו, שנ' (יחזקאל מ"ז) "ועל הנחל יעלה על ספתו מזה ומזה כל עץ מאכל לא יבול עליו ולא יתום פריו, לחדשיו יבכר". מהו "לחדשיו יבכר"? סכל אילן ואילן מחדש בכורים כל חדש וחדש, לא בכורי חדש זה בכורי חודש אחר.

כשבקש מהם, לא בקש אלא לפי כחם, שנ' (ויקרא כ"ג) "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר", וכסנותן - לפי כחו, שנאמר (ישעיה מ"א): "אתן במצבר ארז טטה וחדש ועץ ספן, אסים בערבה ברוט תהדר ותאסור יחרו".

- 1) מהו רעיון המדרש הזה?
- 2) מה הקשר בין רעיון המדרש הזה לבין קרבן החמיר אשר בקשר אליו הוא מובא?
- 3) כיצד מפרש הדרשן את איוב ל"ז כ"ג ומהי הסתירה בין פסוק זה לבין איוב ל"ו כ"ב?

ד. מ' ועטרון סלח בלול בטמן

לפי דעה ר' שמשון רפאל הירש נוכל למענה את מסמעותה הסמליה של מרת המנחות (המנחות עטרון) על פי הפסוק ט"ז ל' "והעמר עטירית האימה הוא", ובעזרת כל המסומר בפרק ט"ז.

התוכל לענות לסאלה, למה נקבע עטור המנחות לעטרון?

ה. מ"ו וידעו כי אני ה' אלוהיהם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לטכני בחוכם

ד"ה לטכני בחוכם: על מנח לטכנו אני בחוכם

"וידעו", הטעם: אז ידעו כי לא הוצאתי אותם מארץ מצרים, רק בעבור שיעשו לי מסכן וסכנתי בחוכם, וזהו (ט"ז ל' ב) "תעבדון את האלוהים על ההר הזה".

"לטכני בחוכם": ... ויתכן שיאמר: "וידעו לטכני בחוכם כי אני ה' אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים", כי ידעו כבודי ויאמינו וזאת הוצאתי אותם ממצריח והוא כדרך (טמואל א' מ"א י"ד) "ויהי דוד לכל דרכיו מסכיל", - (טמואל א' כ' ל') "כי בוחר אתה לבן יטי", (במדבר כ' כ"ד) "על אשר פריתם את פי למי מריבה" והדומים להם, אבל ר' אברהם פרס, כי לא הוצאתי אותם רק בעבור שאסכנו בחוכם וזהו "תעבדון את האלוהים על ההר הזה", ויפה פרס.

א) מה קטה לרס"י ומה קטה לראב"ע בפסוקנו?

ב) מהו פירוש הלמ"ה טל "לטכני" לפי דעה כל אחד משלח המפרשים הנ"ל?

ג) מהו הקשר בין פסוקנו לבין שם"ג י"ד לדעה הראב"ע?

ד) הסבר מה מובנה של מלת "רק" בדברי ראב"ע, "לא הוצאתי אותם רק בעבור שיעשו לי מסכן".

הטאלוח והמסומנות x קטוח והמסומנות x קטוח ביוחר, יפתור כ"א לפי הגנתו.

טאלוח וגם חזובות נא לטלוח לנחמה ליבוביץ, קרית משה, ירוסלים.